

SUSTAINABLE URBAN MOBILITY

1-mavzu: Barqarorlik va mobillik tushunchalari

"Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them."

Sustainable Transportation within the Framework of Green Deal - SPHERE

Call: ERASMUS-EDU-2023-CBHE-STRAND-2

Project Number: 101128065

Reja:

- Fanning maqsad va vazifalari
- Shahar mobilligi ta'rifi
- Barqaror mobillikning ahamiyati
- Shaharlashuvning global tendensiyalari
- Motorizatsiya o'sishi

Fanning maqsad va vazifalari

Barqaror shahar mobilligi kursi ishtirokchilarni ekologik toza, samarali va inklyuziv transport tarmoqlarini loyihalash, tahlil qilish va amalga oshirish ko'nikmalari bilan ta'minlaydi. Asosiy maqsadlar yerlardan foydalanishni yashil tranzit bilan integratsiyalash, faol harakatchanlikni rivojlantirish va shahar transportining ekologik va ijtimoiy ta'sirini yumshatishga qaratilgan.

Fanning maqsad va vazifalari

Asosiy maqsadlar odatda quyidagi o'quv natijalarini o'z ichiga oladi:

Strategik asoslarni ishlab chiqish: Transport, atrof-muhit va yerdan foydalanish strategiyalarini birlashtirgan Barqaror Shahar Mobilligi Rejalarini shakllantirish.

Faol va Inklyuziv Mobillikni Rivojlantirish: Barcha demografik guruhlar uchun piyodalar tarmoqlari, velosiped yo'laklari va xavfsiz, qulay transport uchun infratuzilmani loyihalash va qo'llab-quvvatlash.

Aqli Mobillik Yechimlarini Birlashtirish: Jamoat transporti, mikromobillik va umumiy mobillik imkoniyatlarini birlashtirish uchun Intellectual Transport Tizimlari (ITS) va Mobillik Xizmat sifatida (MaaS) platformalaridan foydalanish.

Atrof-muhitga ta'sirni yumshatish: Shahar avtoparklarini elektrlashtirish, nol emissiyali transport vositalarini joylashtirish va havo va shovqin ifloslanishini kamaytirish strategiyasini ishlab chiqish.

Tizim samaradorligini optimallashtirish: Shahar tirbandligini hal qilish uchun real dunyo ma'lumotlari va talabni boshqarish strategiyalaridan foydalangan holda mobillik samaradorligini aniqlash.

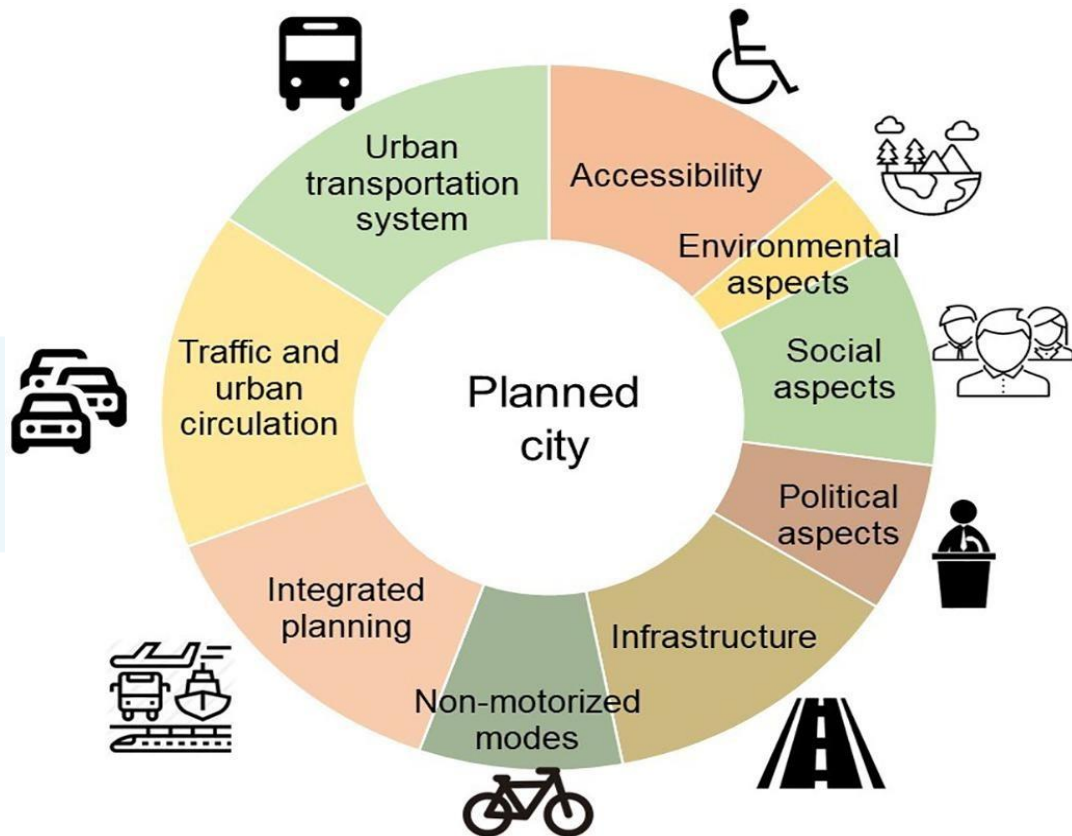
Shahar mobilligi ta'rif

Shahar mobilligi — bu shahar hududlarida odamlar va yuklarning piyoda yurish, velosiped, jamoat transporti hamda shaxsiy transport vositalari kabi turli transport turlari orqali harakatlanishidir. U aholining ish joylari, ta'lim muassasalari, tibbiyot maskanlari va boshqa muhim manzillarga xavfsiz, samarali, qulay hamda barqaror tarzda yetib borishini ta'minlaydigan transport tizimini anglatadi. Samarali shahar mobilligi hayot sifatini oshirish, transport tirbandliklarini kamaytirish va shaharlarning barqaror rivojlanishini qo'llab-quvvatlashda muhim rol o'ynaydi.

Barqaror mobillikning ahamiyati

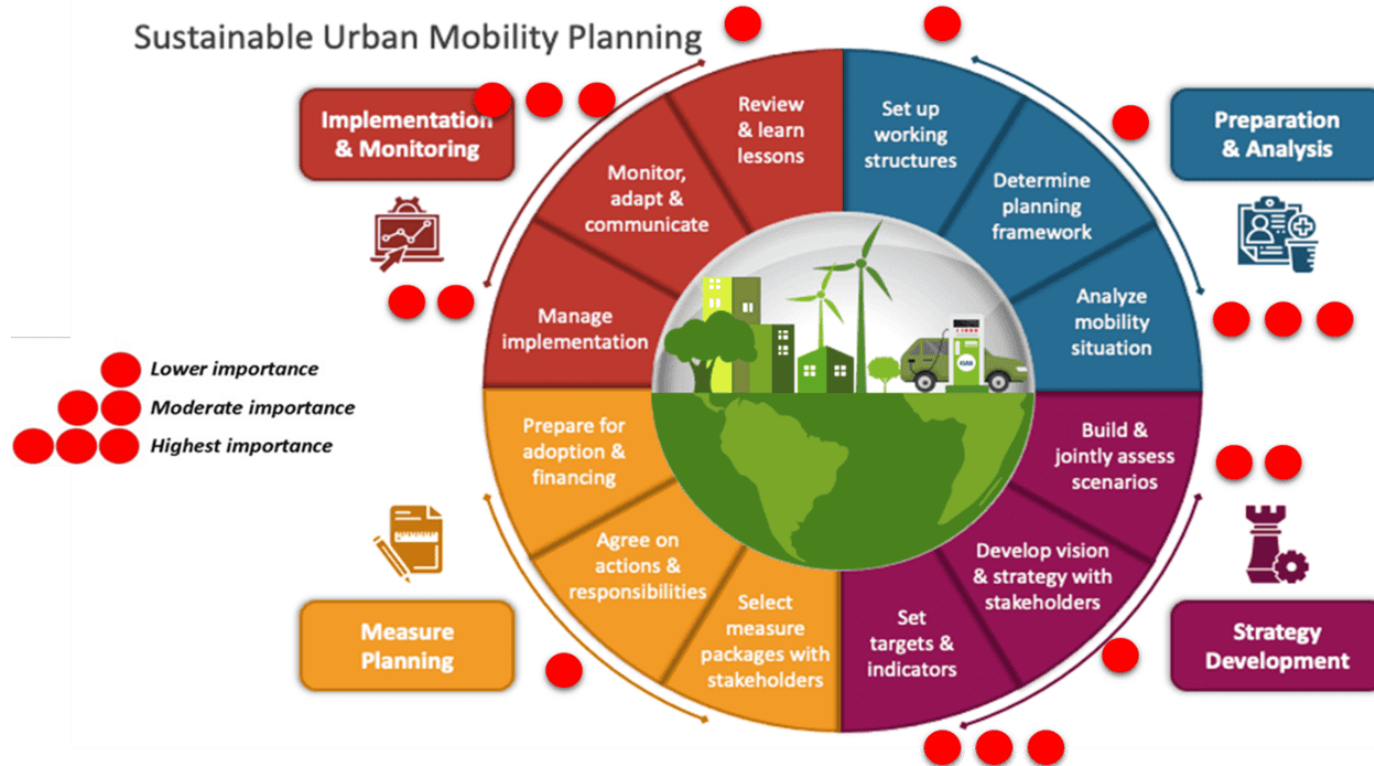
Barqaror mobillik xavfsiz, samarali va ekologik jihatdan qulay transport tizimlarini yaratishda muhim ahamiyatga ega. Uning maqsadi aholining harakatlanish ehtiyojlarini qondirish bilan birga atrof-muhit, inson salomatligi va iqtisodiyotga salbiy ta'sirlarni kamaytirishdir. Jamoat transporti, piyoda yurish, velosiped va kam chiqindili transport vositalaridan foydalanishni rag'batlantirish orqali barqaror mobillik transport tirbandliklarini, issiqxona gazlari chiqindilarini, havo ifloslanishini hamda energiya sarfini kamaytiradi. Shu bilan birga, transportdan foydalanish imkoniyatlarini yaxshilaydi, shahar hayoti sifatini oshiradi va uzoq muddatli iqtisodiy hamda ijtimoiy rivojlanishni qo'llab-quvvatlaydi.

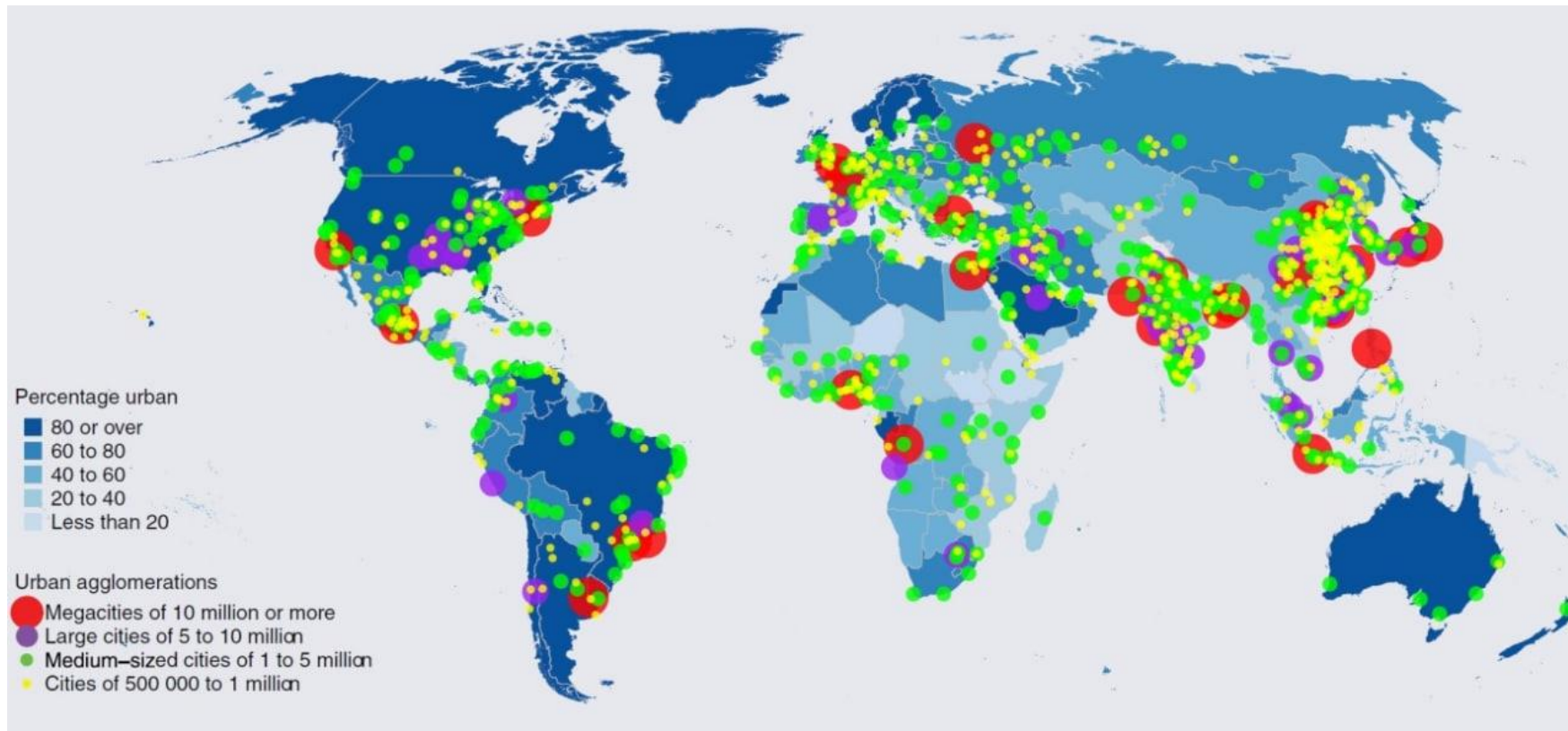
Barqaror mobillikning ahamiyati

SUSTAINABLE URBAN MOBILITY

Sustainable Urban Mobility Planning

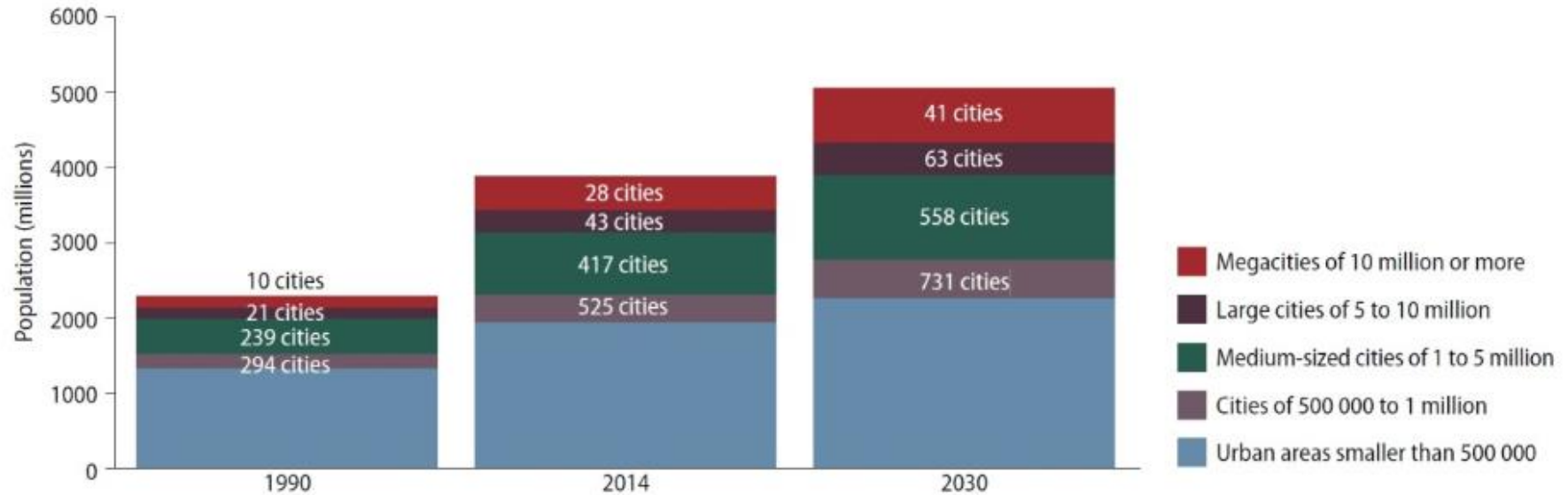

Shaharlashuvning global tendensiyalari

Shaharlashuvning global tendensiyalari

Global urban population growth is propelled by the growth of cities of all sizes

Source: UN | World Urbanization Prospects: The 2014 Revision, Highlights

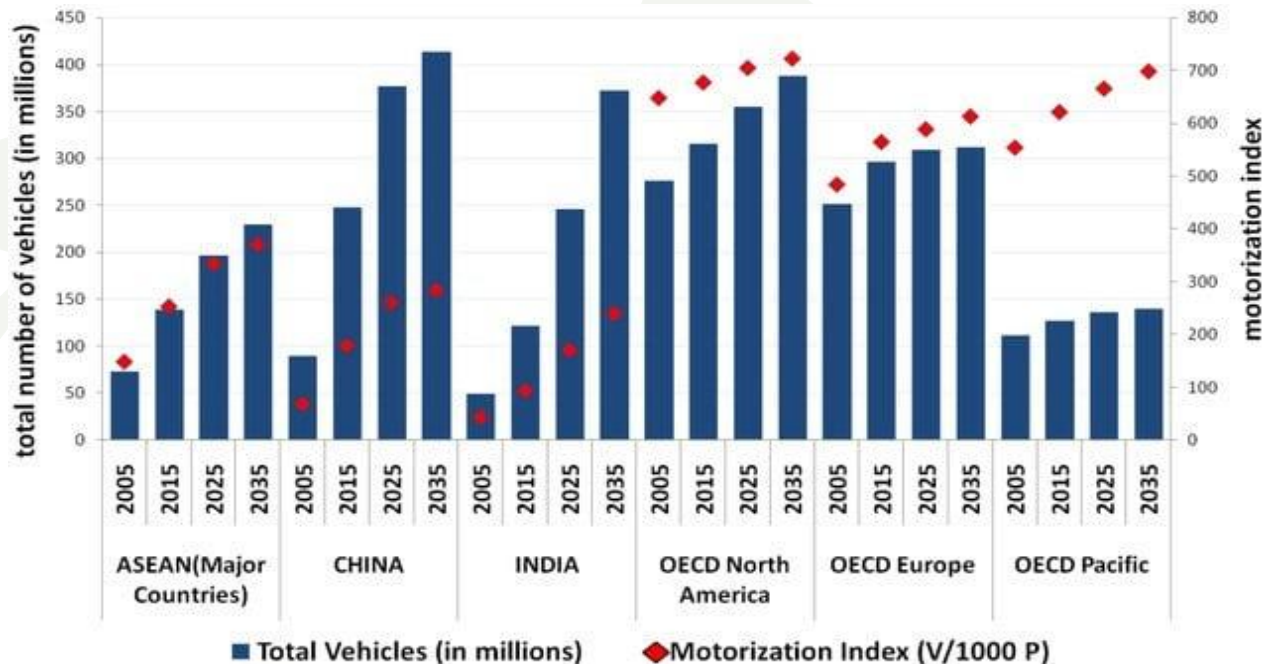
Shaharlashuvning global tendensiyalari

Shaharlashuv XXI asrning eng muhim global tendensiyalaridan biridir. Aholi sonining o'sishi, iqtisodiy rivojlanish va qishloqlardan shaharlarga migratsiya tufayli dunyo shahar aholisi tez sur'atlarda ortib bormoqda. Shaharlar kengaygani sari uy-joy, transport, jamoat xizmatlari va infratuzilmaga bo'lgan talab ham oshmoqda. Ushbu tendensiyalar iqtisodiy o'sish uchun yangi imkoniyatlar yaratishi bilan birga, transport tirbandliklari, atrof-muhitning ifloslanishi va resurslardan ortiqcha foydalanish kabi muammolarni ham keltirib chiqarmoqda. Shu sababli barqaror shahar rejalashtirish va mobillik yechimlari tobora muhim ahamiyat kasb etmoqda.

Motorizatsiya o'sishi

Motorizatsiya o'sishi – bu jamiyatda shaxsiy va jamoat transporti vositalarining ko'payishi hamda aholining transportga bo'lgan ehtiyojining ortish jarayonidir. Bu iqtisodiy rivojlanish, aholi turmush darajasining oshishi va urbanizatsiya bilan bevosita bog'liq bo'lib, transport tizimida ham ijobiy, ham salbiy o'zgarishlarni keltirib chiqaradi.

Motorizatsiya o'sishi

Toshkent shahrida 1000 kishiga O'rtacha 178 ta ingliz avtomobil olib keladi

Davlat statistika ma'lumotlari ma'lumotlari yo'nalishi, 2022 yil 1 yil 1000 kishi doimiy xavfsizlik xizmatiga O'zbekistonda 87 ta ingliz avtomobil yordam keladi.

Berlin. Germaniyada avtomobillar soni barqaror ravishda o'sib bormoqda. Payshanba kuni Federal statistika boshqarmasi ma'lumotlariga ko'ra, 2025-yil boshida har 1000 aholiga 590 ta yengil avtomobil to'g'ri kelgan. Taqqoslash uchun, avtomobillar zichligi 2024-yilda 588 ta avtomobilni tashkil etgan holda biroz pastroq bo'lgan, 2023-yilda esa 587 tani tashkil etgan. "Avtomobillar zichligi 2008-yildan beri barqaror ravishda o'sib bormoqda", deb xulosa qilishdi statistiklar.

<https://kun.uz/news/2023/01/06/toshkent-har-1000-kishiga-ortacha-178-ta-yengil-avtomobil-tog'ri-kelmoqda>

<https://www.handelsblatt.com/politik/deutschland/neuer-rekord-auto-dichte-in-deutschland-nimmt-weiter-zu-01/100149600.html>

Thank you for your attention!

